

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta (HE 34/2023 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Toimenpideohjelma TPA 24/2023 vp Atte Harjanne vihr Toimenpideohjelma sukupolvien välisestä solidaarisuudesta talouden tasapainottamisessa

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 9/2023 vp

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Pertti Nieminen, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Filip Kjellberg, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Markus Kautto, Verohallinto
- johtava tutkija Tuomas Matikka, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- tutkimuspäällikkö Olli Ropponen, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- asiantuntija Benjamin Strandberg, Suomen Kuntaliitto
- veroasiantuntija Lauri Lehmusojä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtava veroasiantuntija Marja Blomqvist, Finanssiala ry
- johtava veroasiantuntija Tomi Viitala, Keskuskauppakamari

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

- puheenjohtaja Alexander Bargum, Perheyritysten liitto ry
- yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö Niko Pankka, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- erityisasiantuntija Juho Korpi, Suomen Fysioterapeutit ry
- veroasiantuntija Jukka-Pekka Hellman, Suomen Yrittäjät ry
- pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Työn ja talouden tutkimus LABORE
- Akava ry
- STTK ry
- Pääomasijoittajat ry
- Suomen Kuntoutusyrittäjät ry
- Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2024 tuloveroasteikosta. Ehdotettu laki sisältää valtionverotuksessa sovellettavan progressiivisen ansiotulon tuloveroasteikon. Asteikon tulo-rajaja korotettaisiin noin 2,8 prosentilla indeksitarkistuksen vuoksi.

Tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtulovähennyksen enimmäismäärää ja poistumaprosenttien tulo-rajaja sekä perusvähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin. Työtulovähennyksen ja perusvähennyksen muutoksissa on otettu huomioon hallitusohjelman kirjaukset työn verotuksen keventämisestä sekä indeksitarkistuksesta.

Työtulovähennyksen ikään perustuvaa enimmäismäärän korotusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta. Lisäksi enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan 65 vuotta täyttäneillä 600 eurosta 1 200 euroon.

Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuosuutta nostetaan 750 eurosta 900 euroon. Työttömänä ja perhevapaalla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden alennusta muutetaan vastaavassa suhteessa. Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskevaa korotettua kotitalousvähennystä jatketaan vuodelle 2024. Laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia säädetään kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi töiksi.

Lisäksi esityksessä esitetään tuloverolakia muutettavaksi siten, että lakiin vuonna 2023 lisätyn, yhteisöjen yleistä verovelvollisuutta tosiasiallisen johtopaikan perusteella koskevan, määrättyihin rahastoihin sovellettavan määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloa jatkettaisiin kahdella vuodella.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

Ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alainen työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen.

Esityksessä ehdotetaan, että perintö- ja lahjaverolain säännöstä perintöveron pidennetystä maksujasta pidennettäisiin kahdesta vuodesta kymmeneen vuoteen. Muutoksen myötä maksamaton perintövero ei perittäisi ulosottoteitse, sen perusteella ei haettaisi verovelvollista konkurssiin eikä tietoa siitä merkittäisi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka nojalla maksamatta olevasta perintöverosta perittäisiin alennettua viivästyskorkoa.

Verohallinnosta annetun lain lakitekstissä olevat viittaukset veroasiamies-virkanimikkeeseen korvattaisiin sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2024 alusta. Rahastopoikkeusta koskevat säännökset on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 2025 loppuun ja niitä sovellettaisiin vuosien 2024 ja 2025 verotuksessa.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 24/2023 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sukupolvien välistä solidaarisuutta lisäävän, yhden prosentin indeksijarrua vastaavan veronkorotuksen toteuttamiseksi työeläkkeisiin eläkeläisköyhyyttä syventämättä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunta ehdottaa kuitenkin tarkentavaa siirtymäsäännöstä 5. lakiehdotukseen.

Esitys sisältää ehdotukset vuoden 2024 tuloveroasteikkolaiksi. Lisäksi tehtäisiin muutoksia tuloverolakiin, niin sanottuun avainhenkilölakiin, perintö- ja lahjaverolakiin, veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin ja Verohallinnosta annettuun lakiin.

Valiokunta käsittelee keskeisimpiä muutosehdotuksia jäljempänä lyhyesti erikseen. Verohallinnosta annettuun lakiin tehtävien muutosten osalta valiokunnalla ei ole huomautettavaa.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa PeVL 9/2023 vp tarkastellut verolainsäädäntöä omaisuuden suojan kannalta ja erityisesti konfiskatorisen verotuksen kiellon kautta. Lausunnossaan perustuslakivaliokunta on lähestynyt konfiskatorisen verotuksen kieltoa oikeasuhtaisuuden näkökulmasta ja toteaa, että mitä ankarammaksi verotus muuttuu ja mitä lä-

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

hemmäksi sen konfiskatorisuutta tullaan, sitä painavampia perusteita lain tueksi on esitettävä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt selvänä, ettei nyt käsiteltävään hallituksen esitykseen sisälly ehdotuksia, joiden voitaisiin katsoa olevan omaisuudensuojan kannalta tässä suhteessa ongelmallisia (PeVL 9/2023 vp, kappale 5).

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan arvioinut myös hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta ikään perustuvan työtulovähennyksen enimmäismäärän uudelleen kohdentamisesta. Tähän liittyviä kysymyksiä on tarkasteltu jäljempänä.

Perustuslakivaliokunta katsoo, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä.

Ansiotuloveroperusteisiin tehtävät muutokset

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi ansiotuloverotusta kevennetään painottaen kevennystä pieni- ja keskituloisiin korottamalla työtulovähennystä. Kevennyksen suuruus koko hallituskaudelle on 405 miljoonaa euroa, josta vuoden 2024 verotuksessa tehtävän kevennyksen osuus on noin 100 miljoonaa euroa. Kevennys ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla työtulovähennyksen enimmäismäärää ja poistumaprosenttien tuloarvoja.

Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus kaikilla tulotasolla. Valtiovarainministeriön syksyn 2023 ennusteen mukainen arvio kuluttajahintaindeksin muutoksesta vuonna 2024 on 2,2 prosenttia ja ansiotasoindeksin muutoksesta 3,5 prosenttia. Hallitus on syksyn 2023 budjettiriihessä päättänyt tehdä työttömyysvakuutusmaksun 0,2 prosenttiyksikön alenemista vastaavan veronkiristyksen samana vuonna kuin maksualennus toteutuu, mikä toteutetaan ansiotuloverotuksen indeksitarkistuksen mitoituksessa. Indeksitarkistus ehdotetaan siten tehtäväksi 2,8 prosentin mukaisesti kaikilla tulotasolla. Indeksitarkistus toteutettaisiin korottamalla progressiivisen tuloveroasteikon kaikkia tuloarvoja sekä kasvattamalla perusvähennyksen enimmäismäärää ja korottamalla työtulovähennyksen enimmäismäärää ja poistumaprosenttien tuloarvoja.

Hallitusohjelman mukaan verotuksen ylintä progressioporrasta jatketaan vaalikauden loppuun saakka määräaikaisena 150 000 euron tasolla. Tämän mukaisesti vuoden 2024 tuloveroasteikkoon ehdotetaan lisättäväksi uusi ylin porras 150 000 euron tuloarjalla. Uuden ylimmän portaan veroprosentti olisi sama kuin vuoden 2023 tuloveroasteikon ylimmässä portaassa eli 44 prosenttia. Vuoden 2024 veroasteikon toiseksi ylin porras vastaisi tuloarjaltaan vuoden 2023 asteikon ylintä porrasta indeksitarkistuksella korotettuna. Vuoden 2024 toiseksi ylimmän portaan veroprosentti olisi 42 prosenttia tuloarjan ylittävien tulojen osalta.

Hallituksen esityksessä ansiotuloveroperusteiden 2,8 prosentin mukaisen tarkistuksen arvioidaan vähentävän ansiotuloveroja noin 581 miljoonalla eurolla. Hallitusohjelman mukaisen pieni- ja keskituloisiin painottuvan työn verotuksen keventämisen työtulovähennystä korottamalla arvioidaan vähentävän verotuloja noin 101 miljoonalla eurolla. Valtion tuloveroasteikon ylimmän portaan määräaikaisen voimassaolon jatkamisen 150 000 euron tasolla arvioidaan lisäävän valtion verotuloja 39 miljoonalla eurolla.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

Valiokunta pitää ansiotuloveroperusteisiin tehtäviä muutoksia perusteltuna. Tavoitteena on vahvistaa kotitalouksien ostovoimaa ja parantaa työn vastaanottamisen kannustimia työn verotusta keventämällä. Hallituksen esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna palkansaajien verotus kevenee kaikilla tulotasoilla, kun otetaan huomioon esityksessä ehdotetut muutokset, ansiotason nousu ja maksumuutokset.

Ikään perustuvan työtulovähennyksen enimmäismäärän uudelleen kohdentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä, jotka koskevat työtulovähennyksen ikään perustuvaa korotusta.

Vuonna 2023 työtulovähennystä korotettiin ikäperusteisesti asteittain yli 60-vuotiailla tarkoituksena edistää ikääntyneiden työllisyyttä. Tavoitteena oli sekä pidentää työuria että kannustaa jo eläkkeelle siirtyneitä työskentelemään. Esityksessä ehdotetaan, että työtulovähennyksen enimmäismäärä kohdistetaan uudelleen siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus 65 vuotta täyttäneille nostetaan 600 eurosta 1 200 euroon. Ehdotetut muutokset perustuvat hallitusohjelmakirjaukseen.

Hallituksen esityksessä on arvioitu, että kannustinvaikutus työssä jatkamiseen erityisesti alle 65-vuotiailla on heikko johtuen korotuksen pienestä määrästä. Määrällisesti tuki kohdistuu suurelle joukolle, joka koostuu valtaosin palkansaajista. Lisäksi rajalliseen kannustinvaikutukseen nähden tuki on kallis menetettyjen verotulojen näkökulmasta. Hallituksen esityksessä tuodaan esille, että työllisyysaste on noussut viime vuosina selvästi 60 vuotta täyttäneillä, johon merkittävänä syynä voidaan pitää lakisääteisen eläkeiän alarajan nousemista. Verotuet työnteon jatkamisen kannustamiseen olisikin perusteltua kohdistaa vanhuuseläkkeen alaikärajan jo saavutettiin henkilöihin. Hallituksen esityksen mukaan tämän puolesta puhuu myös työllisyysasteen selvä aleneminen alimman eläkeiän saavuttamisen jälkeen.

Vähennyksen enimmäismäärän korotuksen kaksinkertaistamisella on tarkoituksena lisätä kannustavuutta jatkaa työntekoa alimman lakisääteisen eläkeiän jälkeen.

Työtulovähennyksen muutoksen arvioidaan kasvattavan verotuloja noin 37 miljoonalla eurolla.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut lausunnossaan PeVL 54/2022 vp vuonna 2023 voimaan tulleeseen sääntelyyn johtanutta lakiehdotusta työtulovähennyksen ikäperusteisesta korottamisesta perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännöksen ja syrjinnän kiellon kannalta. Perustuslakivaliokunta katsoi tuolloin, että esityksen tavoitteet vastaavat niitä tavoitteita, joita valiokunta on pitänyt perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna erilaisen kohtelun kannalta hyväksyttävänä perusteina. Nyt hallituksen esityksessä ehdotetun ikään perustuvan työtulovähennyksen enimmäismäärän uudelleen kohdentamisen osalta perustuslakivaliokunta toteaa antamassaan lausunnossa PeVL 9/2023 vp, että sääntelylle on esitetty hyväksyttävät perusteet, joilla on osin yhteys perustuslain 18 §:n 2 momentissa julkiselle vallalle säädettyyn velvollisuuteen edistää työllisyyttä ja pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön (PeVL 9/2023 vp, kappale 9). Erilaisen kohtelun oikeasuhtaisuuden osalta perustuslakivaliokunta viittaa edelliseen lausuntoonsa PeVL 54/2022 vp, jossa se piti merkittävänä, että tuolloin sääntelyn kohteena ollut korotettu työtulovähennys ei ollut määrältään erityisen suuri. Perustuslakivaliokunnan mielestä sama arvio voidaan esittää myös

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

nyt ehdotetusta sääntelystä (PeVL 9/2023 vp, kappale 10). Perustuslakivaliokunnalla ei siten ole huomautettavaa ehdotetun sääntelyn suhteesta perustuslakiin. Perustuslakivaliokunta kiinnittää kuitenkin hyvän lainsäädäntötavan kannalta huomiota siihen, että muutoksia ehdotetaan nyt varsin pian edellisen muutoksen jälkeen.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa uudelleenkohdentamista kannatettiin laajasti. Eräät kuuluvat pitivät kannustinvaikutusta vähäisenä tai epäselvänä, joskin esille nostettiin myös mahdollisuus tarkempaan ja voimakkaampaan kannustamiseen työuran pidentämiseksi eläkeiän kynnyksellä.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää nyt ehdotettua työtulovähennyksen ikään perustuvan korotuksen uudelleen kohdentamista 65 vuotta täyttäneille perusteltuna. Työtulon enimmäismäärän korotusta voidaan pitää tehottomana keinona parantaa 60—64 vuotiaiden työllisyyttä. Ehdotettu muutos siirtää kannustimen painopistettä 65 vuotta täyttäneisiin ikäluokkiin. Valiokunta pitää myös perusteltuna 65 vuotta täyttäneiden työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen kaksinkertaistamista ottaen huomioon, että hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on parantaa 65-vuotiaiden työnteon kannustimia merkittävästi.

Matkakuluvähennyksen omavastuu

Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuun tarkoituksena on rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän. Nykyistä omavastuuta ei ole korotettu vuoden 2015 jälkeen, minkä johdosta vähennyksen piiriin on tullut lyhyitä työmatkoja, jotka ovat aikaisemmin jääneet omavastuuosuuden vuoksi vähennyksen ulkopuolelle. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan omavastuun nostamista 750 eurosta 900 euroon. Omavastuun euromäärän nostamisen nähdään esityksessä vähentävän myös Verohallinnon työmäärää ja hallinnollisia kustannuksia, koska lyhyet työmatkat jäisivät omavastuuosuuden korotuksen jälkeen omavastuurajan alle.

Työttömänä ja perhevapaalla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuun pienennyksen suuruutta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi samalla, kun omavastuuosuuden määrää nostetaan. Tältä osin muutos mitoitettaisiin siten, että omavastuuosuuden alentaminen pysyisi suhteellisesti samalla tasolla verrattuna ehdotettuun omavastuuosuuden korotukseen.

Hallituksen esityksessä on arvioitu, että omavastuuosuuden korottaminen 750 eurosta 900 euroon lisäisi verotuloja noin 40 miljoonalla eurolla. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa omavastuun korottamisen osalta näkemyksen vaihtelivat, osa piti muutosta perusteltuna ja osa ei sitä kannattanut. Kuulemisissa nostettiin esille myös vaikutukset työnteon kannustimiin.

Valiokunta yhtyy hallituksen esityksessä todettuun ja pitää matkakuluvähennyksen omavastuun korottamista perusteltuna. Omavastuun tarkoitus on rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

Kotitalousvähennys

Myös kotitalousvähennykseen ehdotetaan eräitä muutoksia. Väliaikaista, vuonna 2022 ja 2023 sovellettavaa tavanomaisen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävää korotettua kotitalousvähennystä ehdotetaan jatkettavaksi siten, että sitä sovellettaisiin myös vuonna 2024.

Lisäksi ehdotetaan, että kotitalousvähennys myönnettäisiin jatkossa myös fysioterapeutin antamasta fysioterapiasta ja toimintaterapeutin antamasta toimintaterapiasta. Edellytyksenä olisi, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti. Lisäksi palveluntuottajalla tulisi olla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluja.

Kotitalousvähennyksen laajentamisen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan on arvioitu pienentävän verotuottoja arviolta noin 4 miljoonaa euroa vuositasolla. Kotitalousvähennyksen enimmäismäärän ja vähennykseen oikeuttavan osuuden korottamisen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta on arvioitu pienentävän verotuottoja arviolta noin 39 miljoonaa euroa vuositasolla.

Kotitalousvähennyksen keskeinen tavoite on ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Tarkoitus on kannustaa kotitalouksia teettämään ulkopuolisella sellaisia töitä, jotka ne ovat aikaisemmin tehneet itse. Lisäksi tarkoituksena on vähentää pimeän työvoiman käyttöä. Fysioterapiaa ja toimintaterapiaa tarjoavat terveydenhuollon ammattihenkilöt eivätkä ne ole sellaisia tyypillisiä kotona tehtäviä töitä, joita kotitalousvähennyksen alkuperäisessä tavoitteessa tarkoitetaan. Vähennyksen laajentaminen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan muodostaa näin ollen poikkeuksen kotitalousvähennyksen alkuperäiseen tavoitteeseen ja tarkoitukseen. Kyseiset palvelut ovat pääsääntöisesti arvonlisäverovapaata terveyden- ja sairaanhoitopalvelua, joihin kohdistuu muutoksen jälkeen kaksinkertainen tukielementti: arvonlisäverovapaus sekä mahdollisuus saada kotitalousvähennystä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ehdotettuja muutoksia kannatettiin. Esille nostettiin kuitenkin esimerkiksi kysymyksiä ehdotetun laajennuksen suhteesta kotitalousvähennyksen alkuperäiseen tarkoitukseen. Myös tilapäisen korotuksen jatkamista kannatettiin, joskin esitettiin myös, että korotukset tulisi laajentaa koskemaan kaikkea asunnon tai vapaa-ajanasunnon kunnossapito- tai perusparannustyötä.

Valiokunta pitää kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön korotetun kotitalousvähennyksen jatkamista vuodelle 2024 perusteltuna. Korotetun kotitalousvähennyksen tavoitteena on tukea ja kannustaa ihmisiä hankkimaan kotiin kyseisiä palveluja.

Valiokunta katsoo hallituksen esityksessä esitetyin tavoin, että kotitalousvähennyksen laajentaminen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan voi osaltaan edistää tavoitetta tukea ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja itsenäistä kotona asumista. Laajentaminen tukisi ja kannustaisi muutoinkin ihmisiä hankkimaan kyseisiä palveluja kotiin ja näin osaltaan edistäisi ihmisten työ- ja toimintakykyä sekä kotona kuntoutumista. Tähän nähden valiokunta pitää myös ehdotettua laajennusta fysioterapiaan ja toimintaterapiaan perusteltuna.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

Kotitalousvähennys myönnettäisiin vain kotona tapahtuvasta fysioterapiasta ja toimintaterapiasta. Kuulemisissa nostettiin esille opiskelijaharjoittajien asema suhteessa ehdotettuun muutokseen. Tältä osin valiokunta toteaa, että tavoitteena on kohdentaa tuki nimenomaan laillistettujen fysio- ja toimintaterapeuttien antamaan fysioterapiaan ja toimintaterapiaan. Kyseistä rajausta on pidetty myös olennaisena vähennyksen toimeenpanon selkeyden ja valvonnan kannalta. Valiokunta korostaa, että rajausta ei saa estää harjoittelijoiden osallistumista kotona tapahtuvaan kuntoutukseen, mutta kotitalousvähennystä myönnettäisiin vain laillistetun fysioterapeutin tai laillistetun toimintaterapeutin antamasta fysioterapiasta ja toimintaterapiasta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kotitalousvähennyksen vaikutuksesta työllisyyteen ja harmaaseen talouteen ei ole paljoa tutkittua tietoa, vaikka kotitalousvähennyksellä kokonaisuudessaan on merkittävä verotulojen pienentävä vaikutus. Vähennystä myönnettiin vuonna 2021 noin 470 000 saajalle yhteensä noin 420 miljoonaa euroa. Kotitalousvähennyksen perusteisiin on viime vuosina myös tehty useita muutoksia. Valiokunta pitää suotavana, että kotitalousvähennyksen vaikutuksia tutkittaisiin myös laajemmin.

Rahastopoikkeus

Tuloverolain niin sanottuun johtopaikkasääntelyyn sisältyvää rahastopoikkeusta ehdotetaan jatkettavaksi kahdella vuodella. Tuloverolakia muutettiin vuoden 2021 alusta voimaan tulleella lailla (1188/2020) siten, että yleisesti verovelvollinen olisi myös ulkomailla perustettu tai rekisteröity yhteisö, jonka tosiasiallinen johtopaikka sijaitsee Suomessa. Sääntelyyn sisällytettiin kahden vuoden siirtymäaika rahastoille, jonka mukaisesti muutettua tuloverolakia sovelletaan rahastoihin ensimmäisen kerran vasta vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa. Tuolloin todettiin myös, että pysyvään rahastopoikkeukseen sisältyvät valtioneuvostonkäsittelykohdat arvioidaan tarkemmin kahden vuoden siirtymäajan kuluessa. Asian käsittely on EU:n komission kanssa kuitenkin viivästynyt.

Rahastopoikkeusta on jo kertaalleen jatkettu jo yhdellä vuodella. Hallituksen esityksen mukaan keskustelut EU:n komission kanssa pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtioneuvostonkäsittelykohdista ovat edelleen kesken. Tähän nähden rahastopoikkeukselle ehdotettua kahden vuoden lisäaikaa voidaan pitää perusteltuna. Myös valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ehdotettua kahden vuoden lisäaikaa on kannatettu.

Avainhenkilöt

Avainhenkilölain työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen. Muutosehdotus perustuu hallitusohjelmaan, jonka mukaan työskentelyajan pidentämisellä pyritään parantamaan kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi tarkoitettuja verokannustimia.

Valiokunta pitää ehdotettua pidennystä enimmäistyöskentelyaikaan perusteltuna. Ulkomaisten osaajien saaminen Suomeen on tärkeää ja ehdotetun muutoksen voidaan katsoa edistävän tätä tavoitetta.

Myös valiokunnan asiantuntijakuulemisissa avainhenkilölakiin ehdotettuja muutoksia pääosin kannatettiin. Kuulemisissa viitattiin muun muassa tutkimustietoon, jonka perusteella avainhen-

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

kilölain kaltainen veropolitiikka on toimiva tapa houkutellessa ulkomaista työvoimaa. Kuulemisessa nostettiin epäkohtana laissa oleva vaatimus siitä, että avainhenkilönä verotettava henkilö ei voi olla Suomen kansalainen.

Perintöveron maksuajan pidennys sekä maksamatta olevalle perintöverolle laskettava viivästyskorko

Perintöveron maksuvaikeuksien helpottamiseksi esityksessä ehdotetaan perintöveron maksuajan pidennystä tilanteissa, joissa perinnönsaaja ei kykene suoriutumaan veroista.

Voimassa olevan perintö- ja lahjaverolain 52 §:n 3 momentin mukaan maksamatta olevaa perintöveroa, sen korotusta ja viivästysseuraamusta ei peritä ulosottoteitse eikä niiden perusteella haeta verovelvollisen asettamista konkurssiin eikä tietoa niistä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kaksi vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Esityksessä ehdotetaan, että tämä kahden vuoden maksuaika pidennettäisiin 10 vuoteen.

Veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka nojalla maksamatta olevasta perintöverosta perittäisiin alennettua viivästyskorkoa. Viivästyskoron määrä olisi korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 3,5 prosenttiyksiköllä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa pidettiin lähtökohtaisesti myönteisenä, että perintöveron maksamista koskevia säännöksiä helpotetaan. Osa kuultavista katsoi kuitenkin, että ehdotetun muutoksen tulisi koskea myös lahjoja. Perusteluna tälle esitettiin omaisuuden siirtymisen lukkiutumisen vaikutusta, johon muutoksen soveltaminen ainoastaan perintöihin johtaisi. Lisäksi kritisoitiin syntyvää epäsymmetriaa lahja- ja perintötilanteiden välille. Kuulemisessa ehdotettiin myös perintöverolle kymmenen vuoden maksuaikaa yhtä suurina tasasuorituksina samalla tapaa kuin nykyään myönnetään korottomasti maksuaikaa sukupolvenvaihdoshuojennuksen alaiselle perintö- ja lahjaverolle. Kuulemisissa kritisoitiin myös ehdotettua viivästyskorkoa joko siitä näkökulmasta, että se on liian suuri tai että maksuaika tulisi ylipäättään olla kokonaan koroton. Toisaalta kuulemisessa esitettiin myös, että kirjaus maksuajan pidennykseen liittyvästä viivästyskorosta on tärkeä, koska ilman viivästyskorkoa esityksellä tosiasiallisesti huojennettaisiin verotusta siltä osin, kuin maksua suoritetaan myöhemmin, mihin esityksellä ei pyritä.

Saadun selvityksen ja hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen perusteella valiokunta pitää hallituksen esityksessä ehdotettua perintöveron maksuajan pidennystä ja maksamatta olevalle perintöverolle laskettavaa viivästyskorkoa perusteltuna.

Saamansa lausuntopalautteen perusteella valiokunta toteaa kuitenkin, että hallituksen on hyvä seurata nyt säädettyjen muutosten vaikutusta sukupolvenvaihdoksiin ja kotimaiseen omistajuuteen ja mahdollisuuksien mukaan tarkastella perintö- ja lahjaverotusta näiden tavoitteiden edistämiseksi.

Valiokunta toteaa, että perintö- ja lahjaverolain 52 §:n 3 momentin muutoksessa ei ole kysymys varsinaisesti veron maksuajan pidentämisestä, vaan ulosotto- ja konkurssitoimista pidättäytymi-

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

sestä. Valiokunta korostaakin, että Verohallinnon on syytä säännöllisesti muistuttaa verovelvolista maksamatta olevasta verosta.

Lisäysehdotus 5. lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen

Asiantuntijakuulemisissa on ehdotettu tarkentavaa siirtymäsäännöstä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain muuttamista koskevaan 5. lakiehdotukseen. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen lisätään seuraava siirtymäsäännös:

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran maksamatta olevaan perintöveroon lain voimaantuloapäivästä alkaen. Tätä edeltävältä ajalta viivästyskorko lasketaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Toimenpidealoite

Edellä esitettyihin perusteluihin viitaten, valiokunta ehdottaa, että toimenpidealoite hylätään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 34/2023 vp sisältyvät 1.—4., 6. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 34/2023 vp sisältyvän 5. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää toimenpidealoitteen TPA 24/2023 vp.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

1.

Laki

vuoden 2024 tuloveroasteikosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	42
150 000	49 318,95	44

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 ja 4 momentti, 106 §, 125 §:n 2 ja 3 momentti, 127 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1086/2014, 93 §:n 4 momentti, 106 § ja 125 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1123/2022, 127 a §:n 2 momentti laissa 946/2008 ja 3 momentti laissa 377/2023 sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti laissa 1132/2021, sekä
lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 9 a § seuraavasti:

9 a §

Määräaikainen vuosina 2024 ja 2025 sovellettava rahastopoikkeus

Vuosilta 2024 ja 2025 toimitettavassa verotuksessa ei kuitenkaan sovelleta 9 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 8 momenttia toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, sijoitusrahastolain (213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 17 kohdassa tarkoitettuun yhteissijoitusyritykseen sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon.

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimmän kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 900 euroa (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 160 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

106 §

Perusvähennys

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön puhdas ansiotulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 3 980 euron määrää suurempi, siitä on vähennettävä tämän tulon määrä. Jos puhtaan ansiotulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 18 prosentilla yli menevän tulon määrästä.

125 §

Työtulovähennys

Vähennys on 12 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen määrästä. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 140 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 23 420 euroa vähennyksen määrä pienenee 2,03 prosentilla puhtaan ansiotulon 23 420 euroa ylittävältä osalta. Siltä osin kuin verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää 71 900 euroa, vähennyksen määrä kuitenkin pienenee 1,21 prosentilla ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 200 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

127 a §

Kotitalousvähennys

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaushoito- ja palveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:ssä verovapaaksi. Laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia kuitenkin oikeuttavat kotitalousvähennykseen ja niihin sovelletaan, mitä tavanomaisen hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävästä kotitalousvähennyksestä 1 momentissa ja muualla tässä laissa säädetään. Kotitalousvähennyksen edellytyksenä on, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti ja että palveluntuottajalla on sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Tieto- ja viestintätekniikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön sovelletaan kuitenkin, mitä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä 1 momentissa säädetään.

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta. Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos työ-

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

suoritus on maksettu työnantajalta saadulla tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä kokonaan tai osittain.

127 f §

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027

Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.

Poiketen siitä, mitä 127 b §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, verovuosina 2022–2024 verovelvollinen saa vähentää tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta ja verovuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta:

1) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksamansa työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 30 prosenttia maksamastaan palkasta;

2) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä ennakoperintälain 25 §:ssä tarkoitettulle ennakoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkorvauksesta 60 prosenttia; vastaava vähennys voidaan tehdä myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdystä työstä maksetusta työkorvauksesta, jos verovelvollinen osoittaa, ettei suorituksen saajalla ole ennakoperintälain 26 §:ssä tarkoitettuja laiminlyöntejä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 9 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 975/2006, sekä
lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 511/2010, uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Ulkomailta tulevan palkansaajan määritelmä

Verovelvollista pidetään ulkomailta tulevana palkansaajana enintään 84 kuukauden ajan tässä laissa tarkoitetun työskentelyn alkamisesta ja niin kauan kuin tämä työskentely on yhtäjaksoista.

4 §

Lain soveltamista koskeva hakemus

Jos ulkomailta tulevalle palkansaajalle on myönnetty 1 momentissa tarkoitettu verokortti ja hän jatkaa tässä laissa tarkoitettua työskentelyä tämän verokortin viimeisen voimassaolopäivän jälkeen, on hänen tehtävä Verohallinnolle kirjallinen hakemus uuden verokortin saamiseksi viimeistään 30 päivän kuluessa ensiksi mainitun verokortin viimeisestä voimassaolopäivästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

perintö- ja lahjaverolain 52 ja 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 52 §:n 3 momentti ja 56 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 52 §:n 3 momentti laissa 1320/2016 ja 56 §:n 3 momentti laissa 514/2015, seuraavasti:

52 §

Maksamatta olevaa perintöveroa, sen korotusta ja viivästysseuraamusta ei kuitenkaan peritä ulosottoteitse eikä niiden perusteella haeta verovelvollisen asettamista konkurssiin eikä tietoa niistä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Perintövero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:stä poiketen 12 vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.

56 §

Useamman kuin viiden vuoden aikana kannettava lahjavero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:stä poiketen kymmenen vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lakia sovelletaan kuitenkin myös, jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa ja veron ensimmäinen eräpäivä on 1 päivänä tammikuuta 2024 tai sen jälkeen.

5.

Laki

veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin (1556/1995) siitä lailla 344/2019 kumotun 5 d §:n tilalle uusi 5 d §, seuraavasti:

5 d §

Maksamatta olevalle perintöverolle laskettava viivästyskorko

Maksamatta olevalle perintöverolle laskettava viivästyskorko on 5 a §:stä poiketen kutakin kalenterivuotta edeltävän puolivuotiskauden korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 3,5 prosenttiyksiköllä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran maksamatta olevaan perintöveroon lain voimaantulopäivästä alkaen. Tätä edeltävältä ajalta viivästyskorko lasketaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

6.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 27 §, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

27 §

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttäminen

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeutta voivat mainittujen veronsaajien lisäksi käyttää Veronsaajien oikeudenvallontayksiköstä riippumattomasti ne yksikön henkilöt, jotka tähän tehtävään on nimetty. Nämä henkilöt avustavat kuntaa, seurakuntaa ja Kansaneläkelaitosta muutoinkin oikeudenvallontaan liittyvissä asioissa.

Suomen Kuntaliitto ry nimeää 1 momentissa tarkoitetut henkilöt Veronsaajien oikeudenvallontayksikön esityksestä. Nimeäminen voidaan erityisestä syystä peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se on tehtykin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp

Helsingissä 17.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Markku Eestilä kok (osittain)
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok (osittain)
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Timo Vornanen ps
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Janne Jukkola kok (osittain)
varajäsen Eeva Kalli kesk
varajäsen Minja Koskela vas (osittain)
varajäsen Krista Mikkonen vihr (osittain)
varajäsen Riitta Mäkinen sd (osittain)
varajäsen Henrik Wickström r (osittain)
varajäsen Ville Väyrynen kok
varajäsen Peter Östman kd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 1

Vastalause 1 /sd

Perustelut

Suomen verojärjestelmän pääperiaate on verotuksen fiskaalisuus: veroja kerätään julkisen vallan toimien rahoittamiseen. Verot tulee kerätä mahdollisimman hyvin yleisesti hyväksytyjen hyvän verojärjestelmän ominaisuuksien mukaisesti, joista keskeisimmät ovat neutraliteetti, oikeudenmukaisuus, ennakoitavuus sekä taloudellinen tehokkuus. Oikeudenmukaisuutta on horisontaalista ja vertikaalista: horisontaalinen oikeudenmukaisuus vaatii kahdelta samalta tulolta kannettavan kahta samaa veroa ja vertikaalinen oikeudenmukaisuuden toteutuminen sitä, että tulon kasvaessa vero kasvaa. Taloudellinen tehokkuus toteutuu pitämällä verotus tasapuolisena, veropohjat tiiviinä, verokannat kohtuullisina ja verolainsäädäntö täsmällisenä. Veropäätöksissä on hyvä noudattaa ennakoitavuutta ja veronmaksun tulee kohdistua väestölle maksukyvyyn mukaan siten, ettei ketään ajeta köyhyyteen verotuksella. Neutraliteetilla tavoitellaan mahdollisimman vähäistä markkinoiden vääristymistä, joka johtuisi verotuksellisista toimista.

SDP katsoo, etteivät hyvän verojärjestelmän kaikki ominaisuudet toteudu täysin nykyään ja vielä heikommin, mikäli hallitus toteuttaa suunnittelemansa verotuksen muutokset. Paremmassa verojärjestelmässä verojärjestelmä mukautuu julkisen talouden tarpeisiin, sen sijaan että julkista taloutta poukkoilevasti sopeutetaan vastaavaan käytettävissä olevaa verokertymää. Hyvinvointivaltio- ja eläkeprojekti rakentuu vakaalle sosiaaliturvan, laadukkaiden julkisten palveluiden ja laajan sosiaalivakuuttamisen pohjalle, jotka muodostavat kokonaisuuden, jota ei tule osaoptimoida vain yhden osa-alueen kantilta. Sosiaalidemokraattien julkilausuma tavoite on siirtää verotuksen painopistettä työn verotukselta kertyneen varallisuuden ja ilmastolle haitallisen kulutuksen verotukseen. Hyvässä verojärjestelmässä toteutuvat tiiviit veropohjat ja sen myötä matalammat verot, sekä tuloverotuksessa progressiivisuus, joka takaa reilun verotaakan jakautumisen.

Suomen talouden hidastumisen vuoksi fiskaalinen elvytys on hyvä työkalu syvemmän alasyklin välttämiseksi. Hallituksen esittämät verokevennykset pieni- ja keskituloisten palkkaverotukseen ovat elvyttävänä toimenä oikeasuuntainen ja toivottava, mutta sitä vesitetään solidaarisuusveron rajaa nostamalla ja suuntaamalla suurimmat jo suurituloiselle väestölle. Hallitus toteuttaa verokevennykset tarkastamalla tuloverotuksen rajoja ja sääntömääräisiä vähennyksiä 2,8 prosentilla. Tuoreimman tiedon mukaan ansiotasoindeksi olisi 3,5 prosenttia, ja sosiaalidemokraatit esittävät sitä tarkastuksen kokoluokaksi esitetyn 2,8 prosentin sijaan. Sosiaalidemokraatit pitäisivät solidaarisuusveron rajan aiemmassa tasossa ja korottaisivat sitä vain indeksin mukaisesti sen sijaan että sen raja lähes tuplataisiin. Solidaarisuusveron alarajan nosto on epätarkoituksenmukaista, kun sen suhteuttaa hallituksen toteuttamiin massiivisiin sopeutuksiin.

Esityksessä tehdään työttömyysvakuutusmaksun 0,2 prosenttiyksikön alenemista vastaavan veronkiristyksen samana vuonna kuin maksualennus toteutuu, mikä toteutetaan ansiotuloverotuksen indeksitarkistuksen mitoituksessa. Sosiaalidemokraatit vaativat tämän veronkiristyksen perustusta ja indeksitarkistuksen tekemistä täysimääräisenä 3,5 % indeksitarkistuksena. Työttömyysvakuutusmaksujen alentamisesta hyötyvät sekä yritykset että työntekijät, mutta hallitus on viemässä yksipuoleisesti tämän hyödyn vain palkansaajilta indeksitarkistusten yhteydessä. Tämä

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 1

muutos verotuksessa syö merkittävän osan muun tuloverotuksen keventämisen hyödyistä osalla palkansaajista.

Autoilu on tärkein tapa liikkua töihin merkittävässä osassa Suomea. Kannattavan työn vastaanottamisen saavuttamiseksi on hyvä, että työntekijä pystyy vähentämään kohtuullisen osan matkakuluistaan verotuksessa. Hallituksen esittämät polttoaineveroalennus on työmatkavähennystä kalliimpi ja huonommin kohdistuvia keino vaikuttaa työmatkakustannuksiin. Kaupunkialueiden laidoilla suurin työmatkakustannuksia kompensoiva toimi on työmatkavähennyksen matala omavastuu, kun taas haja-asutusalueilla työmatkavähennyksen vuosittaisen katon maksimin saavuttamisen jälkeen työn vastaanottaminen muuttuu vähemmän kannattavaksi. Sosialidemokraatit esittävät vuoden 2023 korotetun työmatkavähennyksen tason jatkamista vuonna 2024 näistä syistä.

Sosialidemokraatit esittävät kotitalousvähennyksen valmistelemista oikeudenmukaisemmaksi siten, että se ulotettaisiin nykyistä laajemmin kerrostalo- ja rivitaloasukkaihin. Kotitalousvähennystä pitää voida saada asunto-osakeyhtiön osakkaan rahoitusvastuulla toteutettaviin remontteihin. Yksinkertainen malli perustuu siihen, että asunto-osakeyhtiö antaa todistuksen, että osakas on maksanut rahoitusvastuullaan olevan toteutuneen remontin.

Sosialidemokraattien malli takaa suuremmat verokevennykset pieni- ja keskituloisille palkansaajille ja välttää suhdetilanteeseen heikosti sopivan suuren veroalennuksen suurituloisilta palkansaajilta. Sosiaalidemokraatit kohdistavat toimensa erityisesti työn verotuksen alentamiseen kannustaakseen työn vastaanottamiseen. Indeksitarkastuksen mitoituksen tulee noudattaa ansiotuloindeksin kehitystä vakiintuneen käytännön mukaisesti, eikä sosiaaliturvamaksujen alentamista tule korvata verotuksen kiristämällä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 3., 4., 5. ja 6. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään neljä lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 1

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

vuoden 2024 tuloveroasteikosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävää tulon osasta, %
0	0	12,64
20 600	2 605,90	19
30 740	4 532,41	30,25
50 715	10 574,99	34
88 800	23 523,89	44
150 000	49 318,95	44

2 §

(Kuten VaVM)

**Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 1**

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 ja 4 momentti, 106 §, 125 §:n 2 ja 3 momentti, 127 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1086/2014, 93 §:n 4 momentti, 106 § ja 125 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1123/2022, 127 a §:n 2 momentti laissa 946/2008 ja 3 momentti laissa 377/2023 sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti laissa 1132/2021, sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 9 a § seuraavasti:

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 8 400 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 750 euroa (omavastuuosuus).

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen ulottamisesta kerrostalo- ja rivitaloasunto-osakeyhtiöiden osakkaiden rahoitusvastuulla yhtiöissä toteuttaviin remontteihin.
2. Eduskunta toteaa, että kun työttömyysvakuutusmaksuja maksavat sekä yritykset että työntekijät, on epäoikeudenmukaista veromuutoksilla viedä hyöty työttömyysvakuutusmaksun alentumisesta vain yksipuoleisesti palkansaajilta indeksitarkistusten yhteydessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 1

3. Eduskunta edellyttää että tuloveroasteikon 2024 indeksitarkastuksessa tehdään ansiotasoindeksin mukaan täysimääräisesti 3,5% korotuksena eikä hallituksen esittämänä supistettuna 2,8% korotuksena.

4. Eduskunta edellyttää että listaamattomien yhtiöiden osinkotulon verotus muutetaan Valtiovarainministeriön asiantuntijaryhmän suosittaman mallin mukaiseksi.

Helsingissä 17.11.2023

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Pia Viitanen sd
Aki Lindén sd
Riitta Mäkinen sd

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 2

Vastalause 2 /kesk

Perustelut

Työmatkakulujen kasvattaminen on virheliike

Keskusta ei hyväksy pääministeri Orpon oikeistohallituksen päätöstä korottaa asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia heikentämällä verovähennysoikeutta. Hallitus kiristää työmatkojen verotusta tilanteessa, jossa bensan ja dieselin hintataso on yhä korkealla sekä elämisen kustannukset ovat kauttaaltaan kallistuneet.

Hallituksen päätös on räikeässä ristiriidassa sen viestin kanssa, jota ainakin osa nykyisistä hallituspuolueista ennen eduskuntavaaleja kansalaisille antoi. Autoilun kustannusten piti vaalilupausten mukaan laskea merkittäväällä tavalla, eikä ainakaan kiristyä.

Nyt hallitus iskee välttämättömimpään auton käyttöön eli työmatkoihin. Veronkorotus vaikuttaa myös moniin joukkoliikennettä työmatkoihinsa käyttäviin.

Hallituksen päätös tekee työssäkäynnistä aiempaa kannattamattomampaa verrattuna siihen, että omavastuu säilytettäisiin ennallaan nykyisessä 750 eurossa hallituksen esittämän 900 euron sijaan. Päätös ajaa varsinkin pienituloisia palkansaajia entistä tiukemmille. Keskustan esittää, että omavastuu säilytettäisiin nykyisellä 750 euron tasolla. Tämä keventäisi työmatkojen verotusta 40 miljoonalla eurolla hallituksen esitykseen verrattuna.

Keskustan mielestä myös vähennysoikeuden enimmäismäärä on perusteltua säilyttää vuosina 2022 ja 2023 käytössä olleessa 8 400 eurossa sen sijaan, että enimmäismäärän annettaisiin alentua 7 000 euroon. Tämä täsmätoimi on auttanut sellaisia työssäkäyviä, joilla on erityisen pitkä kodin ja työpaikan välinen matka, ja jotka ovat näin eniten kärsineet polttoaineiden korkeasta hinnasta. Enimmäismäärän säilyttäminen 8 400 eurossa keventäisi pitkää työmatkaa tekevien verotusta 27 miljoonaa euroa hallituksen esityksen verrattuna.

Enimmäismäärän korotuksesta 8 400 euroon linjattiin alun perin 18.2.2022 silloisen hallituksen vastaantulona korkeisiin energian hintoihin. Dieselin keskihinta oli 1,87 euroa ja bensan 1,94 euroa helmikuussa 2022. Koska hintataso on yhä korkealla, niin korotetusta enimmäismäärästä on syytä jatkaa myös ensi vuonna.

Suurituloisten verohuojennus mittavien säästöjen keskellä osoittaa oikeudentajun puutetta hallitukselta

Samanaikaisesti kun hallitus kiristää työntekijöiden työmatkojen verotusta on se keventämässä suurituloisimpien ansiotulojen verotusta merkittävästi. Hyväosaisten täsmäkohdennettu veroale toteutetaan nostamalla ns. solidaarisuusveron eli kahden prosenttiyksikön lisäveron alarajaa 150 000 euroa ylittäviin tuloihin samalla, kun veroa jatketaan alkaneen vaalikauden loppuun saakka.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 2

Solidaarisuusveron huojentamisen yhteiskunnallinen hyväksyttävyyden on vähäistä. Helsingin Sanomien 15.10.2023 julkiaseman mielipidekyselyn mukaan peräti 72 prosenttia suomalaisista vastustaa solidaarisuusveron keventämistä ja vain 15 prosenttia kannattaa. Ainoastaan pääministeripuolue kokoomuksen kannattajien joukossa verolla on lähes yhtä paljon kannatusta kuin vastustustakin. Sen sijaan valtiovarainministeripuolueen fiskaalisesti konservatiivisten kannattajien 60 prosentin enemmistö vastustaa suurituloisten veroalea ja vain 30 prosenttia kannattaa sitä.

Keskusta ei pidä viisaana hallituksen päätöstä. Tilanteessa, jossa julkista taloutta on välttämätöntä sopeuttaa vaalikauden aikana tuntuvasti, on syytä olla erityisen pidättyväinen suhteessa kädenjennuksiin kaikkein hyväosaisimmille. Säästää täytyy, mutta suurituloisten verotusta ei ole pakko, eikä järkevää keventää. Hallituksen pitäisi katsoa ylipäättänsä vahvemmin päätöksinsä yhteiskunnan kokonaiskestävyyden näkökulmasta, käyttäen myös oikeudentajua puntarina. Omien kannattajien veroetua ajamalla hallitus heikentää edellytyksiään toimeenpanna tarvittavia säästöjä sekä uudistuksia työelämään.

Keskusta ei näe tässä valtion velkatilanteessa myöskään edellytyksiä sille, että työn verotusta kevennetään hallitusohjelman mukaisesti erillisellä veronalennuksella. Hallitusohjelman mukainen veronalennuksesta on myös syytä huomata, että se toteutetaan työtulovähennystä korottamalla. jolloin eläkeläiset eivät siitä hyödy.

Myös keskusta toteuttaisi tavanomaisen indeksitarkistuksen hallituksen tapaan, jotta ansiotulojen verotus ei kiristyisi.

Yksinasuville korotettu kotitalousvähennys

Keskusta esittää myös, että hallitus käynnistää valmistelun yksinasuvien korotetusta kotitalousvähennyksestä ja varaa tarkoituksen 12 miljoonaa euroa vuodessa. Nykyisellään kotitalousvähennys kohtelee erilaisia perhemuotoja epätasa-arvoisesti. Yksinasuvilla vähennysoikeuden enimmäismäärä on riittämätön esimerkiksi keittiö- tai kylpyhuoneremonttia tehdessä.

Perintö- ja lahjaveron maksuajan pidentämisestä tuli lässähäys

Keskusta esittää, että hallitus valmistelee viipymättä perintö- ja lahjaveron maksuajan korjaussarjan siten, että perintö- ja lahjaverolle saisi kohtuukorkoista maksuaikaa kymmenen vuotta ja samalla maksuja lyhennettäisiin vuosittain.

Valiokunnan kuulemisissa on käynyt ilmi, että hallituksen nyt esittelemä lakimuutos on toimimaton ja ainoastaan perintöverotusta koskevana voi johtaa jopa siihen, että omistajapolven sukupolvenvaihdokset viivästyvät.

Lisäksi hallitus on viitekoron päälle tulevalla merkittävällä lisäkorolla vesittänyt koko maksuajan saamisen merkityksen. Keskusta esittää korkoa kohtuullistettavaksi siten, että se olisi viitekorko lisättynä 2,0 prosenttiyksiköllä hallituksen esittämän 3,5 prosenttiyksikön sijaan.

**Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 2**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 3., 4. ja 6. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

*että 1., 2. ja 5. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutos-
ehdotukset)*

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

vuoden 2024 tuloveroasteikosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	44
150 000	49 318,95	44

2 §

(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 2

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 ja 4 momentti, 106 §, 125 §:n 2 ja 3 momentti, 127 a §:n 1, 2 ja 3 momentti sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1086/2014, 93 §:n 4 momentti, 106 § ja 125 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1123/2022, 127 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 946/2008 ja 3 momentti laissa 377/2023 sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti laissa 1132/2021, sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 9 a § seuraavasti:

9 a §
(Kuten VaVM)

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 8 400 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 750 euroa (omavastuuosuus).

4 mom. (Kuten VaVM)

106 §
(Kuten VaVM)

125 §

Työtulovähennys

Vähennys on 12 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen määrästä. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 110 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 22 620 euroa vähennyksen määrä pienenee 2,03 prosentilla puhtaan ansiotulon 22 620 euroa ylittävältä osalta.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 2

Siltä osin kuin verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää 71 950 euroa, vähennyksen määrä kuitenkin pienenee 1,21 prosentilla ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 200 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

127 a §

Kotitalousvähennys

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (kotitalousvähennys). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 2 250 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa. Edellä tarkoitettua enimmäismäärää korotetaan 2 250 eurolla vuodessa 4 500 euroon yhden hengen talouksilla ja yksinhuoltajilla.

2 ja 3 mom. (Kuten VaVM)

127 f §

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027

Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Yhden hengen talouksilla ja yksinhuoltajilla poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 7 000 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 4 500 euroa. Verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Yhden hengen talouksilla ja yksinhuoltajilla verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 4 500 euroa.

2 mom. (Kuten VaVM)

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 2

5.

Laki

veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin (1556/1995) siitä lailla 344/2019 kumotun 5 d §:n tilalle uusi 5 d §, seuraavasti:

5 d §

Maksamatta olevalle perintöverolle laskettava viivästyskorko

Maksamatta olevalle perintöverolle laskettava viivästyskorko on 5 a §:stä poiketen kutakin kalenterivuotta edeltävän puolivuotiskauden korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko **lisättynä 3,5 prosenttiyksiköllä**.

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele viipymättä perintö- ja lahjaveron maksuajan korjaussarjan siten että, perintö- ja lahjaverolle saisi kohtuukorkoista maksuaikaa kymmenen vuotta ja samalla maksuja lyhennettäisiin vuosittain.

Helsingissä 17.11.2023

Markus Lohi kesk
Eeva Kalli kesk

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 3

Vastalause 3 /vihr

Perustelut

Orpon hallituksen talouspolitiikka on sekä eriarvoistavaa että epäjohdonmukaista. Samalla kun leikkauksia kohdistetaan kaikkein heikompiosaisille, hallitus jakaa veronkevennyksiä kaikkein varakkaimmille. Hallituksen politiikka kasvattaa tuloeroja, eikä myöskään onnistu vähentämään valtion velkataakkaa.

Vihreä eduskuntaryhmä katsoo, että Suomessa tulee toteuttaa vihreä verouudistus, joka parantaisi työnteon kannattavuutta ja asettaisi oikean hinnan luonto- ja ilmastohaitoille. Osana vihreää verouudistusta Vihreät keventäisi ansiotuloverotusta 200 miljoonalla eurolla enemmän, kuin hallituksen esityksessä esitetään, painottaen erityisesti pienituloisia lapsiperheitä sekä työllistyviä pitkäaikaistyöttömiä ja nuoria.

Samalla huolehtisimme, että Suomen kokonaisveroaste ei laske, vaikka työn verotusta kevennetään. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa kaikkein rikkaimmille suunnatut veronkevennykset eivät ole perusteltuja. Talouden tasapainottamisessa ja huolestuttavan velkakehityksen kääntämisessä on asiantuntijoidenkin mukaan tärkeää huolehtia myös tulopuolesta.

Kohti vihreää verouudistusta

Vihreät kannattaa vihreää verouudistusta, jossa työn verotusta kevennetään ja ympäristölle haitallisen toiminnan verotusta kiristetään.

Siksi keventäisimme hallituksen esityksessä esitetyn 97 miljoonan euron lisäksi siten, että tässä vastalauseessa esitetyt muutokset huomioiden ansiotuloverotus kevenisi 200 miljoonaa euroa enemmän, kuin hallituksen esityksessä esitetään. Verokevennys suunnattaisiin erityisesti lapsiperheköyhyyttä vähentävällä ja työllisyyttä edistävällä tavalla.

Käytännössä toteuttaisimme ylimääräisen lapsikorotuksen työtulovähennykseen, josta osa kohdentuisi kaikille ja osa ainoastaan pienituloisille lapsiperheille sekä ylimääräisen korotuksen työtulovähennykseen suunnattuna työllistyville pitkäaikaistyöttömille ja nuorille. Aikuiskoulutustuen säilyttämisen myötä hallituksen esittämästä tuloveroasteikon indeksitarkistuksen yhteydessä toteutettava, kaikkiin tuloluokkiin kohdennettu veronkiristys jäisi tekemättä.

Haastavassa taloudellisessa tilanteessa solidaarisuusveron alarajan nostaminen ei ole perusteltua. Vaikka hallitus väittää jatkavansa solidaarisuusveroa, todellisuudessa solidaarisuusvero kevenee vuoteen 2023 verrattuna. Samanaikaisesti hallitus kohdistaa menoleikkauksia erityisesti lapsiin ja nuoriin sekä valmiiksi heikommassa asemassa oleviin. Vihreät jatkaisi solidaarisuusveroa vuoden 2023 tasolla. Lisäksi tekisimme solidaarisuusverosta pysyvän.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 3

Perintöveroa tulee uudistaa tarkkarajaisemmin

Perintö- ja lahjaverolla on tärkeä rooli verojärjestelmässä. Se tehostaa talouden toimintaa ja edistää tasa-arvoa. Perintövero kaipaa kuitenkin päivittämistä. Hallituksen suunnitelma uudistaa perintöveroa pyrkii puuttumaan todelliseen ongelmaan, joka liittyy vaikeuteen suorittaa perintöveroa nopeassa tahdissa, mikäli perittävä omaisuus on ei-likvidiä.

Hallituksen valitsema ratkaisu on kuitenkin puutteellinen. Kymmenen vuoden automaattinen maksuaika melko korkealla korolla voi johtaa käytännössä siihen, että pidennystä käyttävät lähinnä muutenkin maksukyvyttömät verovelvolliset. Uudistus kohdistuu lisäksi laveasti kaikenlaisiin perintöihin, vaikka ongelma liittyy varsin spesifeihin tilanteisiin.

Perintöveron maksuajan pidennys tulisi suunnata koskemaan erityisesti ei-likvidiä omaisuutta sekä toteuttaa esimerkiksi siten, että verovelvollinen voisi suorittaa maksun pienemmissä taksasuuruissa erissä vuosittain kymmenen vuoden aikana.

Kotitalousvähennys tulee uudistaa

Hallitus esittää, että kotitalousvähennyksen määräaikaista korotusta pidennetään vuodella ja kotitalousvähennys laajennetaan koskemaan fysioterapiaa ja toimintaterapiaa. Kotitalousvähennys kohdentuu erityisesti keski- ja suurituloisille kotitalouksille, joten esitys vaikuttaisi tulonjakoon eriyttävästi. Samalla esitys heikentäisi valtion verotuottoja vuositasolla 43 miljoonalla eurolla. Korotuksen osuus tästä on 39 miljoonaa euroa ja laajennuksen osuus 4 miljoonaa euroa.

Asiantuntijakuulemisissa nousi esiin, että fysioterapia ja toimintaterapia eivät ole sellaisia tyypillisiä kotona tehtäviä töitä, joita kotitalousvähennyksen alkuperäisessä tavoitteessa tarkoitetaan. Huomionarvoista on myös se, että kyseiset palvelut ovat pääsääntöisesti arvonlisäverovapaata palvelua, joihin kohdistuu muutoksen jälkeen kaksinkertainen tukielementti.

Laajennuksen tavoitteet ovat kuitenkin kannatettavia: tukea ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja itsenäistä kotona asumista. Määräaikainen laajennus voi lisäksi tarjota mahdollisuuden seurata ja arvioida kotitalousvähennyksen vaikutuksia. Näistä syistä määräaikainen laajennus on hyväksyttävissä huolimatta siitä, että se on jo varsin etäällä kotitalousvähennyksen alkuperäisestä tarkoituksesta.

Kotitalousvähennyksen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskevan korotuksen jatkamista ei voi kuitenkaan pitää perusteltuna tässä taloudellisessa tilanteessa. Yleisesti ottaen kotitalousvähennyksellä saavutetaan tutkimusten perusteella vain vähäistä palveluiden kulutusta ja palvelualojen työllisyyttä lisäävää vaikutusta, vaikka sillä kokonaisuudessaan on merkittävä, peräti 420—500 miljoonan euron verotuottoja pienentävä vaikutus.

Kotitalousvähennyksen tarkoituksenmukaisuutta tulisikin arvioida kokonaisuutena ja samalla selvittää, olisivatko muun muassa harmaan talouden torjuntaan liittyvät hyödyt saavutettavissa nykyistä pienemmän veromenetyksen kautta.

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 3

Työmatkakulujen vähennys kilometripohjaiseksi

Työmatkakulujen vähennysten osalta tavoitteena tulisi olla siirtymä vähemmän byrokraattiseen ja paremmin ilmastopolitiikkaa tukevaan kilometripohjaiseen järjestelmään. Vähennyksen perusteena olisi etäisyys työpaikasta. Vähennyksen suuruudessa tulisi ottaa myös huomioon alueelliset erot sekä julkisen liikenteen tilanne.

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen tulisi olla tehokasta ja neutraalia

Yritysten verotuksessa on syytä pyrkiä selkeyteen ja neutraaliin otteeseen suhteessa toimialoihin ja yritysten rakenteeseen. Näin kilpailu markkinoilla on tehokasta ja toimivaa, ja pääomat ohjautuvat tuottavaan käyttöön samalla kun verokertymä on ennakoitava ja riittävä valtion fiskaalisiin tarpeisiin.

Yksi ilmeinen puute Suomen verojärjestelmässä on listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen huojennus. Listaamattomien yhtiöiden osinkojen veroetu on verojärjestelmässä poikkeus, jollaista ei muissa Euroopan maissa ole. Nykyinen huojennus suosii aineellista varallisuutta aineettoman varallisuuden kustannuksella ja kohtelee näin yrityksiä keskenään eriarvoisesti. Investointihalukkuus vähenee, kun nettovarallisuuden haalimista suositaan. Osinkotulojen alhainen verotus kannustaa myös muuntamaan ansiotuloja pääomatuloiksi, ja kannustaa käyttämään yhtiöitä henkilökohtaisen varallisuuden hallinnointiin. Huojennus muodostaa myös kynnyksen yhtiöiden listautumiselle ja siten kasvulle.

Hallitus ei kuitenkaan ole puuttumassa tähän lukuisten asiantuntijoiden kritisoimaan epäkohtaan. Vihreät esittää, että listaamattomien yhtiöiden osinkoverotusta muutetaan neutraalimpaan ja markkinoiden tehokasta kilpailua edistävään suuntaan.

Malttia työeläkkeiden indeksikorotuksiin

Hallituksen päätökset lisäävät sukupolvien välistä epäoikeudenmukaisuutta. Varallisuus kerääntyy yhä vanhemmille sukupolville, ja nuorille sukupolville esitetään lukuisia leikkauksia. Hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2024 talouden sopeutuksen raskaimmat vaikutukset kohdistuvat sosiaali- ja terveysministeriön vaikutusarvion mukaan ikäryhmistä 18—24-vuotiaisiin. SOSTE:n laskelmat osoittavat, että hallituksen politiikka tulee sysäämään lähes 17 000 lasta köyhyyteen. Valtion taloutta olisi mahdollista vahvistaa myös sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus huomioiden.

Eläkkeet nousivat vuonna 2023 6,8 prosenttia ja tulevat nousemaan vuonna 2024 5,7 prosenttia eli huomattavasti yleistä palkkatasoa nopeammin. Työeläkkeet rahoitetaan pääosin nykyisten työssäkäyvien ja yritysten maksamilla eläkemaksuilla. Niitä ei siis saada katettua nykyisten eläkeläisten aikanaan maksamilla eläkemaksuilla.

Eläkkeiden kasvun pienellä maltillistamisella voitaisiin perua useita nuoriin sukupolviin kohdistuvia leikkauksia ja samalla huolehtia valtiontalouden oikeudenmukaisesta tasapainottamisesta. Siksi työeläkkeisiin tulisi säätää yhden prosentin indeksijarrua vastaava maltillinen veronkoro-

**Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 3**

tus, jolla valtiontalouden kokonaisuudessa voitaisiin lisätä sukupolvien välistä solidaarisuutta eläkeläisköyhyyttä kuitenkin syventämättä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 3.—6. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään kahdeksan lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

vuoden 2024 tuloveroasteikosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	44
150 000	49 318,95	44

**Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 3**

2 §
(Kuten VaVM)

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

127 f §

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027

Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2023–2027 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennuskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen ~~sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön~~ perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. ~~Verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennuskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.~~

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin vihreän verouudistuksen toteuttamiseksi ja sen osana ansiotuloverotuksen keventämiseksi lapsiperheköyhyyttä vähentävällä sekä pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllisyyttä edistävällä tavalla.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että aikuiskoulutustuki säilytetään ja että sen suunnitellusta lakkautuksesta johtuva veronkiristys perutaan.*

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 3

- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin solidaarisuusveron säätämisestä osaksi pysyvää lainsäädäntöä.*
- 4. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa kotitalousvähennyksen laajennuksen vaikutuksia sekä arvioi kotitalousvähennyksen tarkoituksenmukaisuutta ja sitä, olisivatko harmaan talouden torjuntaan liittyvät hyödyt saavutettavissa nykyistä pienemmän veromenetyksen kautta.*
- 5. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin työmatkakuluvähennyksen uudistamiseksi kilometripohjaiseksi.*
- 6. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin perintöveron uudistamiseksi siten, että maksuajan pidennys suunnataan koskemaan erityisesti ei-likvidiä omaisuutta ja, että verovelvollinen voi suorittaa maksun pienemmissä tasasuuruksissa erissä vuosittain kymmenen vuoden aikana.*
- 7. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin työeläkejärjestelmän kestävyys- ja turvaamiseksi sekä sukupolvien välistä solidaarisuutta lisäävän yhden prosentin indeksijarrua vastaavan veronkorotuksen toteuttamiseksi työeläkkeisiin eläkeläisköyhyyttä syventämättä.*
- 8. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistamiseksi.*

Helsingissä 17.11.2023

Saara Hyrkkö vihr
Krista Mikkonen vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 4

Vastalause 4 /vas

Perustelut

Orpon hallituksen suunnitteleminen veromuutosten kokonaisvaikutus on tuloeroja kasvattava, verojärjestelmän progressiivisuutta vähentävä ja valtiontaloutta heikentävä. Tuloverotuksen muutoksista hyötyvät eniten suurituloiset. Hallituskaudella arvioitu kokonaisveroasteen lasku johtaa alijäämän kasvuun rajuista ja epäoikeudenmukaisista sosiaaliturvan heikennyksistä ja muista menoleikkauksista huolimatta.

Pienituloisilta leikataan ja suurituloisille jaetaan uusia veroetuja. Yhteiskunnallinen eriarvoisuus kasvaa ja köyhyys lisääntyy. Vasemmisto ei voi hyväksyä näitä hallituksen ideologisia valintoja eikä niiden taustalla olevaa ihmiskuvaa.

Verotuksen on oltava oikeudenmukaista

Oikeudenmukainen verotus edellyttää, että kukin osallistuu veronmaksuun maksukykynsä mukaisesti ja että verotuksella tasataan taloudellisia eroja. Suomen verojärjestelmän kyky pienentää tulo- ja varallisuuseroja on kuitenkin heikentynyt pidemmän aikaa. Progressiivisilla veroilla kerättävien verotulojen osuus verokertymästä on asteittain vähentynyt 1980-luvun lopulta lähtien. Tuloverojen osalta veroaste nousee tulojen mukana tiettyyn pisteeseen asti, mutta suurituloisimpien kohdalla hajonta on suurta, mikä selittyy pääomatulojen osuuden kasvulla. Kaikista suurituloisimpien kohdalla maksettujen kokonaisverojen osuus tuloista itse asiassa laskee. Vuoden 1993 verouudistuksesta asti talouskasvun hedelmät ovat menneet kaikkein hyvätuloisimmille, kun sitä edeltävinä vuosikymmeninä pienituloisten ansiot kasvoivat eniten. Varallisuuserot ovat suuremmat kuin vuosikymmeniin.

Vasemmistoliitto katsoo, että kaikkia tuloja tulisi kohdella verotuksellisesti samankaltaisesti yhdistetyn veroasteikon puitteissa. Meidän tulee välittömästi käynnistää valmistelu pääoma- ja ansiotuloverotuksen lähentämiseksi. Suurten varallisuuksien ja pääomien verotusta tulisi kiristää ja veropohjaa vahvistaa. Ensimmäisenä askeleena kohti yhdistettyä ansio- ja pääomatulojen veroasteikkoa pääomaverotuksen progressiota tulee kasvattaa ja listaamattomien yhtiöiden epäoikeudenmukaista ja kansantaloudellisesti tehotonta verotukea leikata. Varakkaat omistajayrittäjät pystyvät muuntamaan ansionsa pääomatuloiksi ja nostamaan ne hyvin alhaisella veroprosentilla. Lähes kaikki johtavat asiantuntijat ovat eri tavoin suosittaneet listaamattomien yhtiöiden omistajien kohtuuttoman verotuen rajaamista, mutta hallitus ei aio tehdä asialle mitään.

Veroasteen laskua on hillittävä

Veroaste laskee merkittävästi. Veroasteen lasku johtaa julkisen talouden alijäämien kasvuun. Kun vuonna 2022 kokonaisveroaste oli 42,9 prosenttia, arvioi VM sen olevan ensi vuonna 40,8 prosenttia ja vuonna 2027 enää 40 prosenttia. Mikäli veroaste olisi kehyskauden lopulla vuonna 2027 vuoden 2022 tasolla, tarkoittaisi tämä julkiselle sektorille melkein 10 miljardia enemmän verotuloja kyseisenä vuonna. Tämä kattaisi lähes koko arvioitun alijäämän ja olisi reilusti suurempi kuin Orpon hallituksen tavoittelema 6 miljardin euron sopeutus. Mikäli veroaste pysyisi

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp Vastalause 4

kuluvan vuoden 2023 tasolla (41,7 %) tarkoittaisi tämä melkein 6 miljardia vuonna 2027 — hallituksen tavoitteleman sopeutuksen verran. Pelkästään ensi vuonna julkistalous on yli 2,5 miljardia heikompi kuin mikäli veroaste säilyisi tämän vuoden (2023) tasolla. Jos veroaste olisi vuonna 2024 vuoden 2022 tasolla, olisi julkistalous 6 miljardia vahvempi.

Hallitus antaa kuitenkin veroasteen laskea. Se ei kiristä esimerkiksi suurten pääomien verotusta, ei korjaa osinkoverotusta, keventää mittavasti energiaverotusta, alentaa hyvätuloisten verotusta, ja panostaa kaiken lisäksi aiempaa vähemmän harmaan talouden ja verovälttelyn torjuntaan eli veropohjan vahvistamiseen. Nyt käsillä oleviin esityksiin sisältyvien muutosten arvioidaan vähentävän verotuloja yhteensä yli 600 miljoonalla eurolla, eikä hallitus tee toisaalla verotuksessa julkistaloutta vahvistavia toimia. Hallituksen verolinja johtaa paitsi velkaantumisen kasvuun, myös eriarvoisuuden kasvuun sekä verotuksen ympäristöohjauksen heikkenemiseen.

Myös valtiovarainministeriö ja valtaosa asiantuntijoista ovat painottaneet tulopohjan vahvistamisen ja "veroelementtien" hyödyntämisen tärkeyttä julkista taloutta sopeutettaessa. Kokoomuksen ja perussuomalaisten johtama hallitus on kuitenkin päättänyt sivuuttaa nämä neuvot. Vaikuttaa siltä, että hallituksen talous- ja verolinjassa ei olekaan niin paljoa kyse julkisen talouden tasapainottamisesta kuin oikeiston ideologisten tavoitteiden edistämisestä. Hyvinvointivaltiota halutaan heikentää ja supistaa, sosiaaliturvaa pienentää, varsinkin hyvätuloisten verotusta keventää, pienituloisten valinnanmahdollisuuksia ja autonomiaa heikentää, ja julkisia toimintoja yksityistää.

Vasemmistoliiton vaihtoehto

Vasemmistoliiton vaihtoehdossa verojärjestelmän progressiivisuutta lisätään selvästi, ja suurista tuloista maksetaan suhteellisesti suurempi vero. Suomalaisten ylivoimaisen enemmistön käteen jäävät tulot kasvavat, vaikka tuloveroasteikkoa ei kevennetä hallituksen esityksen tavoin, sillä perumme niin sanotun kiky-sopimuksen mukaiset sosiaalivakuutusmaksumuutokset, jotka siirsivät maksurasitusta epäoikeudenmukaisella tavalla työnantajilta työntekijöille. Kiky-sopimus oli valtava tulonsiirto palkansaajilta ja julkiselta sektorilta yrityksille, ja se on aika perua. Vasemmiston vaihtoehdossa kunnille kompensoidaan muutoksesta aiheutuva työnantajakulujen kasvu.

Sosiaalivakuutusmaksujen muutosten vastapainoksi ja valtion talouden vahvistamiseksi vasemmistoliiton vaihtoehdossa jätetään *tuloveroasteikon* indeksikorotukset tekemättä, mikä vahvistaa julkista taloutta sadoilla miljoonilla euroilla. Myös ylin veroluokka pysyy esityksessämme vuoden 2023 mukaisena, eli perumme hallituksen niin sanotun solidaarisuusveron alarajan noston myötä tekemän kymmenien miljoonien eurojen veroalennuksen suurituloisimmille.

Perusvähennystä kevennetään hallituksen esityksen mukaisesti pienituloisten ostovoiman parantamiseksi. *Työtulovähennyksen* muutokset perutaan. Taloudellisesti huonosti perustellusta ja vaikutuksiltaan suurituloisia suosivasta niin sanotusta *yrittäjävähennyksestä* luovutaan.

Emme näe perusteltuna jatkaa *kotitalousvähennyksen* korotettua tasoa. Kotitalousvähennys on pääasiassa hyvätuloisille suuntautuva kansantaloudellisesti melko tehoton veroetu, jolla ei ole tutkimuksessa selvästi havaittavaa vaikutusta työllisyyteen, talouskasvuun tai harmaan talouden torjuntaan. Vasemmistoliiton vaihtoehdossa kotitalousvähennystä kohtuullistetaan palauttamalla

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 4

sen ehdot vuoden 2020 mallin mukaiseksi. Vähennystä voi jatkossa käyttää myös fysioterapiaan ja toimintaterapiaan, kuten hallitus esittää. Lisäksi kotitalousvähennystä täydentämään tulee luoda uudenlainen kotitaloustuki, joka antaa vastaavan hyödyn myös niille, joiden taloudellinen tilanne ei mahdollista kotitalousvähennyksen käyttöä.

Vasemmistoliitto peruu hallituksen esitykseen sisältyvän asunnon ja työpaikan välisiä *matkakustannuksia koskevan vähennyksen* omavastuun korotuksen 750 eurosta 900 euroon. Matkakulujen omavastuuosuuden korotus nostaa työmatkaliikkumisen kustannuksia ja vähentää erityisesti pienituloisten työssäkäynnin kannusteita.

Useimmat verotuksen asiantuntijat pitävät *perintöveroa* "hyvänä verona", joka edistää talouden tehokasta toimintaa ja yhteiskunnallista tasa-arvoa ja vahvistaa julkistaloutta ilman hyvinvointitappioita. Suomessa lähes kaksi kolmasosaa perinnöistä on verovapaita. Valtaosa perinnöistä ja lahjoista keskittyy jo valmiiksi varakkaille. Näemme, että kasvavien varallisuuserojen ja julkistalouden merkittävien haasteiden aikana suurten perintöjen ja lahjojen verotusta on perusteltua kiristää.

Vasemmistoliiton vaihtoehdossa perintöveron ehdot palautetaan sen mukaisiksi kuin ne olivat ennen Juha Sipilän hallituksen vuoden 2017 alusta voimaan astuneita merkittäviä ja varakkaita suosivia kevennyksiä. Samalla käynnistetään laajemman perintö- ja lahjaverouudistuksen valmistelu, jossa muun muassa kohtuullistetaan sukupolvenvaihdoshuojennuksia; kiristetään suurten lahjojen ja perintöjen verotusta; annetaan mahdollisuus jatkaa maksuaikaa siihen asti, että omaisuus siirtyy perinnönsaajan haltuun; ja kehitetään perintöjen ja lahjojen arvostamista.

Vasemmisto esittää lisäksi suurista omaisuuksista maksettavan maltillisen *varallisuusveron*, eli niin sanotun miljonääriveron, valmistelun aloittamista. Maltillisella suurista varallisuuksista perittävän veron avulla voitaisiin vahvistaa valtion tulopohjaa, ehkäistä varallisuuksien epätervettä kasautumista ja lisätä talouden dynamiikkaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 3.—6. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään neljä lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

**Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 4**

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

vuoden 2024 tuloveroasteikosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävstä tulon osasta, %
0—18 100	0	13,26
18 100—27 200	2 400,06	19,00
27 200—44 800	4 129,06	30,75
44 800—78 500	9 541,06	34,50
78 500—	21 167,56	44,50

2 §

(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 4

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 ja 4 momentti, 106 §, 125 §:n 2 ja 3 momentti, 127 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1086/2014, 93 §:n 4 momentti, 106 § ja 125 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1123/2022, 127 a §:n 2 momentti laissa 946/2008 ja 3 momentti laissa 377/2023 sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti laissa 1132/2021, sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 9 a § sekä kumotaan 127 f § sellaisena kuin se on laissa 1132/2021 seuraavasti:

9 a §
(Kuten VaVM)

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 750 euroa (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 70 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 140 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

106 §
(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 4

125 §

Työtulovähennys

Vähennys on 12 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen määrästä. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 030 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 22 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 2,03 prosentilla puhtaan ansiotulon 22 000 euroa ylittävältä osalta. Siltä osin kuin verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää 70 000 euroa, vähennyksen määrä kuitenkin pienenee 1,21 prosentilla ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 200 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

127 a §

(Kuten VaVM)

~~127 f §~~

~~*Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027*~~

~~Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.~~

~~Poiketen siitä, mitä 127 b §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, verovuosina 2022–2024 verovelvollinen saa vähentää tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta ja verovuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta:~~

~~1) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksamansa työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 30 prosenttia maksamastaan palkasta;~~

~~2) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä ennakoperintälain 25 §:ssä tarkoitettulle ennakoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkorvauksesta 60 prosenttia; vastaava vähennys voidaan tehdä myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdystä työstä maksetusta työkorvauksesta, jos verovelvollinen osoittaa, ettei suorituksen saajalla ole ennakoperintälain 26 §:ssä tarkoitettuja laiminlyöntejä.~~

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2023 vp
Vastalause 4

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, jossa listamattomista yhtiöistä saatujen osinkojen verotuksen ns. normaalituottorajaa lasketaan ja tämän vuosituottorajan alittavasta tulosta nykyistä suurempi osa on veronalaista pääomatuloa.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää valmistelun pääomaverotuksen progression kasvattamiseksi ja tuloverotuksen uudistamiseksi tavoitteena pääomatulojen ja palkkatulojen verotuksen lähentäminen.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi perintö- ja lahjaverotuksen uudistuksen, jossa järjestelmää kehitetään kokonaisuutena ja samalla kiristetään suurten lahjojen ja perintöjen verotusta.*
- 4. Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää kotitalousvähennyksen tarkoituksenmukaisuuden ja muutostarpeiden arvioinnin ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen kotitaloustuesta, jossa kotitalousvähennystä vastaavan hyödyn saaminen mahdollistetaan myös niille, joiden taloudellinen tilanne ei mahdollista nykymallisen kotitalousvähennyksen käyttöä.*

Helsingissä 17.11.2023

Hanna Sarkkinen vas
Minja Koskela vas